

SEN

Memleketinde edebiyat ve sanat alanında şu veya bu sebeplerle ileri dünyaya kıyasen pek az iş yapılmış olabilir. Genel olarak plâstik sanatlar bir müzeyi doldurmayan boya ve çamur yığını, edebiyat bir kaç bin kitapçık bir kaç yüz dergicik sahifelerinde kalmış anlaşılmaz bir dil oyunu, tiyatro şumarık jestlerden ibaret bulunabilir.

Ve bu sayı ve değer sefaleti içinde yegâne aydınlık kaynağı olan hür ve ileri sanat hamlesinin bugünkü mensubu olarak sen hâlâ çalışma imkânlarından da mahrum kalabilirsin.

Muhitin dağılabilir, sergin, sahnen, nesir vasıtan mütemadiyen kundaklanabilir. Ve hatâ yolun boyunca karşına dikilen, güya sanatçı baskı meddahları, şöhret simsarları arasına arkadaş dediklerin de katılabilir.

İşte bu ahval ve şerait içinde dahi şaşırılmayacak ve durmayacakım. Çünkü memleketinin mağdur ekseriyetinin yüz yıldır gönülden hasret çektiği sanat ve edebiyat senin mensubu olduğun ileri hür sanat ve edebiyattır. Çünkü ileri hür sanat ve edebiyat uğruna her türlü menfi kuvvete karşı mücadele, her şeye rağmen gayretin, senin kıymetinin gelecekte de inkâr edilemez kriterleri olacaktır.

Unutmamak lâzımdır ki tarihin hiç bir anında, dünyanın hiç bir yerinde ileri hür sanat mücadeleye girmeden, emek vermeden, sabır etmeden, güzel ve büyük meyvelerini vermemiştir.

Fikir ve Sanat

Sayı: 3 - Mayıs 1950

AYLIK DERGİ

Fiati: 10 Kuruş

Türk Edebiyatı tarihleri ve tedrisati

L. ERİŞÇİ

(Geçen sayıdan devam)

Kitabında usûl bakımından Veron ve Faguet'den mülhem olan Şehabeddin Süleyman'a göre sanat «kavmin kabiliyet ve temayülâtı müktebesiyle maruz kaldığı tesirati maneviyeye cismaniyeden mütevellit eşya ve eşhasa ait bazı efkâr ve hissiyatın binnefsihi ifadesi» olup bir sanat şubesi olan Edebiyatta «cemiyetin hayatını taqip eder, onun meraklı tekâmülünden geçer, onunla beraber sukût eder.» Böylece vazih ol madıktan başka her halde yanlış fakat ilk defa içtimalî âmil-leri de kale alan Şehabeddin Süleyman «Edvarı edebiyeyi 12 nci asrı hicri nihayetiyle 13 üncü asrı hicri evvelinde husule gelen tereddüt ve şekli cemiyete kadar birinci devir, ondan sonraki devire ikinci Naci zamanını zamani fitret ve edebiyati Cedideyi üçüncü devir» kabul etmektedir.

Darülfünun'da Osmanlı edebiyat tarihi ilk müdrisler-rinden olan Faik Reşat'ta ise daha hâlâ «tarihi edebiyat umumiyet üzere her millette nazım ve nesirden ibaret edebiyatın iptidai şuyundan hâli hazırda yahut muayyen bir zamana kadar olan ahvâlî tarihiyesini bildiren bir fen» telâkkisi mevcuttur. Faik Reşat tezkerelerden farklı olmaları kitabında Osmanlı edebiyatını meşhur şairlere izafe

debiyatı'nda (1915) Köprülü, artık usûl meselesi ortadan kalkmış gibi «Mükemmel, bütün şeraitine tâbi bir tarihi edebiyatın hazırlanmamasını ancak ve yalnız «vesaikin meçhuliyeti» ile izah ediyordu. Hâlbuki Yeni Osmanlı tarihi edebiyatında eski tasniflerin muaddel bir şeklinden başka plânda hemen hiçbir yenilik yoktu. Eserde «tarihi edebiyatı Osmanlıya iki büyük devreye ayrılmaktadır: «biri mayel Şark ile beslenen gıdasını A-cem, Arap edebiyatında ahz eden Aşık Paşa'dan başlayarak Akif Paşa, Şinasi devrine gelen tarihi edebî, diğeri Akif Paşa ile başhyan mayasını Garp'tan ahz eden ve hâlâ devam eden tarihi edebî».

Müteakip harp senelerinde bazı çalışmalar (7) istisna edilirse, yalnız kalan Köprülü 1920 de neşrettiği Türk Edebiyatı tarihi'nde gene bir yandan «tetkikat haziranın henüz iptidai ve kifayetsiz bulunduğunu» ve eserinin «Tecrübe kalemiye» olduğunu itiraf etmekle beraber kötü bir doğmatizmle Osmanlı edebiyatını karışık ve gayri malûm bir bakıma gayri mevcut umumî Türk edebiyatı çerçevesi içinde ele alır. Köprülü bu eserinde Türk edebiyatında gelişmeyi üç devreye ayırmaktadır:

Harb Sonrası Kartpostalları

I

Hâlâ kendine gelemedi
Şu tek bacakla,
Şu şaşkın dolaşan adam.

Bir zamanlar
Bir çarşamba sabahı çıkmıştı yola;
Kafa inattı,
Bacaklar sapasağlam.
İnanmıştı da belki.
Ya bir kahraman gibi ölecek,
Veyahut sabahları
Suda pişmiş patates yerine,
Kırım'dan getirilmiş
Bol tereyağı yiyecekti.

Hâlâ kendine gelemedi
Şu tek bacakla,
Şu şaşkın dolaşan adam.

A. KADİR

Hayat aşkı için

— Fahir Onger'e —

Bir mânâsı varsa yaşamının
Hayatın asıl olduğudur
Dünyanın dört bucağında dökülen kan
Hayat adıdır.
Aşkın, ümidin, kahrın ve kin'in
Bunca ölenlerin ve kalanların
Başka türlü anlaşılmaz mânâsı.

Başka türlü anlaşılmaz mânâsı kanın
Zindanların, kelepçelerin, demir parmaklıkların
Delik deşik Yunan dağlarının
İspanyanın kanlı duvarlarının
Kardeş, elbet mânâsı budur.

Ne görüyorsak yeryüzünde
Ağaçların yeşil, toprağın aydınlık
Sevine sevine akıp durması suların
İnadına mavi eluşu gökyüzünün
Bir mânâsı varsa bütün bunların

Nebil Varuy
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

Bedri Rahmi'nin Sergisi

Sanat alanına ayak bastığından beri yirmi yıl olmuş. Bu yirmi yıllık çalışma Bedri Rahmi'ye «kalite» ve değer olarak ne kazandırmıştır?. Bu kısa yazı çerçevesinde bunun tartışmasını yapacak değilim. Yalnız bilinen netice şudur: Rahmi, yirmi yıl içinde iki şey kazanmıştır; biri, Akademi hocalık, öteki resim piyasasında şöhret. Bîzce asıl önemli olan Bedri Rahmi'nin bu yirmi yıllık çalışma mayla Türk sanatına neler getirmiş olduğu ve bu sanatın gelişmesinde rol sahibi bulunup bulunmadığı meselesidir. Olup bitenlere bu yönden bakınca el de ettiğimiz sonuçlar, Bedri Rahmi'nin kendi şahsına kazandırdığı kadar Türk sanatına bir şeyler kazandırmadığı yolundadır. Çünkü, sergideki resimleri tarih sırasına koyup ta bakarsak bu neticeyi açıkça görebiliriz:

Bedri Rahmi'nin Paris dönüştü devresinde yaptığı bütün resimlerde bir «şekilleri mübalâğalandırma» meyli göze çarpar. Bunların her biri, her biri, her biri...

ve BASKI

Salâhaddin H. ESATOĞLU

XX nci yüz yılın güya demokrat ruhlu ve tam mânasile hür düşünceli geçinen rejimleri de - ne yazık ki - yeni, ileri, değişik, hür fikirlere tahammül göstermek bakımından eski ve ortaçağ idarelerinden ileri gidememiştir. Şu farkla ki; ortaçağda dine dil uzatmak, din kitaplarının ileri sürdüğü şeylerin aksini savunmak, dünya düzenin kitaptakinden ayrı olabileceği fikrini ileri sürmek, insanı, engizisyona sürüklüyor du. Bugün ise; kilisenin yerini alan siyasi teşekküllerin umdelerine, ilke ve görüşlerine aykırı düşünmek, devletin benimsediği ve yürürlükte olan politik - ekonomik rejimi beğenmemek, hükümet edenlerin yaptıklarını tenkit etmek, realiteden söz açmak insanı mahkemeye, sürgüne, hapis haneye kadar sürüklüyor. Din din kitâbundan ayrı düşünüp, değişik, konuşan mahkûm edilmişse, bugün benimsenmiş, yürürlükte bulunan fikirden başka şekilde fikre sahip olmak takip, itham, nihayet mahkûmiyet sebebi oluyor. Fakat bütün bunları yaparken unutupyoruz ki bu bağlar toplumun ilerlemesini doğrudan doğruya durduran, fikir - sanat adamlarının çalışmasına mani olan geri hareketlerdir. Eğer biz, şairlemizden, hâlâ Bakı veya Nedim Efendi gibi met hiyeler, kasideler bekliyorsak çok geri, çok yanlış düşünürüz. Sanatçı artık bir avuç in -

(Devamı 2 inci sayfada)

ten 12 devreye ayırarak müte - lea etmiye kalkışmıştır.

Eserlerin bu karışık mahiyeti şüphesiz bir usul meselesi'ni de beraber getiriyordu. Fakat türlü sebeplerle konu araştırma ve tartışmaya konulmadan Mehmet Fuadın «Türk edebiyat tarihinin kendine mahsus bir usulü olduğu.» (6) iddiasına bağlanıp kalmıştır.

Filvaki pek az sonra Şehabeddin Süleymanla beraber neşrettiği Yeni Osmanlı tarih

«1 — İslâmivetten evvel Türk edebiyatı.

2 — İslâm medeniyeti tesiri altında Türk edebiyatı.

3 — Avrupa medeniyeti tesiri altında Türk edebiyatı»

Bu tasnif şüphesiz yanlış sosyoloji, tarih ve medeniyet anlamına dayandığı kadar, edebî mahsullerin karakteristiklerine de takabul etmez. Köprülünün İslâm medeniyeti (Devamı 2 inci sayfada)

UZUN HAVA

Dumanlı - Dağ'ın çobanı garip yıldız
Yağmurlar yağmasın yağıyor
Rüzgârlar esmesine esiyor
Ben ölmüşüm sen ölmüşün kime ne?
Kimsecikler derdimizi biliyor.

Kemah Pazarı'nda sıra - sıra testiler
Jandarmalar anaçığım evimizi bastılar
Al kanlarım buluştı kelepçenin demirine
Üstelik on-sekiz ay ceza kestiler
Ya ben neyleyim neyleyim neyleyim?

Dumanlı - Dağ'ın çobanı garip yıldız
Şimdi ben burda yalnızım sen orda yalnız
Kuş değilim lodos, poyraz uçmam
Demirlerin gölgesi yüreğimi karartır
Ecel şerbetini yirmisinde içemem
Ben ölmeyen kahbe dünya yıkılır.

Ferâne'nin kapısında demir parmaklık
Hey gidi bulutlar! Hey Kemah yolları!
Ayağında zincir, kolumda zincir.
Bu meret mapusluk, bu mee hastalık
Bilir miyim nedendir nedendir nedendir?

Dumanlı - Dağ'ın çobanı garip yıldız
Ciğerim parçalanır dağlarda akşam oldu mu.
Garibim: Zincirlerim boyruma ağır gelir.
Anaçığım ağlamaya durdu mu.
Kör talih bu! Kimi gider, kimi kahr:
Ben ölmeyen kahbe dünya yıkılır.

Attila İLHAN

Yaşamaktan ibarettir sadece
Kardes elbet bunca çekilenler

Ancak onun adına güzeldir.
Başka bir günahları yoktu
Ağlığın kimsesizliğinin, zulmünün
Düşmanı olarak ölenlerin
Hepsi ölümden öğrenen insanlardı
Anlatılmaz nasıl severlerdi yaşamayı
Nasil düşmanlardı kaynamayan suyun
Adil bir hayattır kardes
Bir mânası varsa yaşadığımızı

N. İlhan BERK

Heykeltıraşlarımızın Tüccar Zihniyeti

Bizdeki Heykeltıraşları çalışmaya sevkeden yegâne mevzu açılan âbide müsabakalarıdır denebilir. Bu zaviyeden heykeltıraşları tenkid edenlere hak vermek lâzım. Ancak, bu tenkidler sırasında «Heykel âbide de biter» gibi garip hükümlere varanlar oluyor. Derhal söylemek lâzımdır ki - bizim heykeltıraşlarımızın yüzünden bile olsa - böyle bir hükme varmak sakattır. Zira heykel san'atı âbide de bitmez bilâkis hakiki değerini cem'iyet içindeki rolünü ancak âbide de bulabilir. Esasen heykeli kuyumculuk, oymacılık gibi küçük san'atlarından biri olmaktan kurtaran, ona büyüklüğünü veren âbidedir.

Heykeltıraşlığı bir hamlede büyük servetler yapmak için vazıta diye kabul eden bir takım insanların türemiş olması, belli başlı şehirlemizin meydanlarına âbide değerini taşımaktan uzak nesnelere dolmuş bulunmasından (heykel, âbide olunca, heykel olmaktan çıkar) hükme varılmamalı. Aksine cesaretle âbidelerin iyi olmadığını söyleyebilmeli. Öyle heykeltıraşlar, bilirim ki yaptıkları âbideden bizzat kendileri memnun değillerdir.

Bence mücadele edilmesi gereken cihet heykeltıraşlarımızın bu tüccar zihniyettir.

Nuri İYEM

güçlük, el ve ayaklar kocamandır. Bu nisbetlerin bozulmasından doğan huzursuzluk 1940 dan sonra kaybolmağa başlar. Buna karşılık tabloya yabancı unsurların girdiği görülür. Dekoratif kıymetler ve bir yığın teferruat ön plânda yer alır. Evvelce tablounun ahengini tamamlamak için kullanılan motifler her geçen günde biraz daha şiddet kazanarak konuyu inkârâ kadar varır. Tezyini kıymetlere karşı gösterilen ilginin büyüklüğü resmi bir krize doğru sürüklüyor. Yeni Türk sanatının bugün karşılaştığı buhranı şöylece isimlemek kabildir: Meseleden kaçış.

Günümüzde sanatçıyı harekete getiren en büyük âmilin mesele olduğu düşünülürse, bu kayıtsızlık, bu arka dönüş, bu inkâr; Kaderini Bedri Rahmi'ye bırakmış olan bir çok genç istidadı da uzun bir müddet en tabii «fonksiyon» undan uzaklaştırmış olacaktır. Gerçekten Bedri Rahmi'nin son resimleri bu buhranı bütün açıklığı ile ortaya koyuyor. Günlük zabıta vakaları arasında sık sık yer alan bir «Kız Kaçırma» işi vardır. Bu, yurdumuzun bazı bölgelerinde eski bir gelenek olarak yaşamaktadır. Bu gün eski itibarını kaybetmekle beraber, gene de bir çok cinayetlere sebep olmaktadır. Burada mesele şudur: Geleneği canladırılım mı, yoksa tasfiye mi edelim? Böyle bir resim yapmış olan Bedri Rahmi'ye soruyoruz: Ne yapmalı? Bedri Rahmi'nin resmi buna cevap vermiyor. O, sadece uçar gibi giden bir at üzerinde bir erkek ve bir kız resmi yapmış. Geleneği bir «Tema» haline getirmiş

(Devamı 2 inci sayfada)

Fahir ONGER

DÖRDÜNCÜ DUVAR

Ö. Faruk TOPRAK

Saatler sekiz veya sekiz bu- muz olur ve hepsi de dolardı. lar. Zira ilk tiyatro fedaileri- çuk oldu mu, ışıklar yavaş ya- Sanatkârlarımız da aynı darlık miz onlardır. Ahir ömrünüz de vaş sönecek. Bu saatte bütün ti- içindedir. Hiç şüphe yok ki bu gençleri doğru yolda yatro sanatçıları dördüncü du- hepsi de cevherli, genç arka- yürütecek sizsiniz. Çünkü yeni varın karşısına çıkmak için ha- daşlar. Fakat üzüntüleri, Kon- Türk Tiyatrosu onlardır. Dün en istidatlıları olan Ertuğrul mutat hareketi ile perdeyi aç- lamıştır. Boğaz tokluğuna bile ilgin gitti. O tiyatroyu terke- debilir miydi? Bugün de baş- kaları gidebilir. Hepsi de karan- rın makyajları tamam, kostüm- yetmeyecek kadar az para al-lık geleceklere bakıyor. Yıl- leri üzerinde Dekorlar yerli ye- maktadırlar. Okul sıralarında öğrendiklerini unutmakta, ve lardanberi büyük ümitlerle bek- rinde, projöktörler dördüncü bu ekonomik zorluklar yüzün- lenen tiyatro kanununun getir- duvarın karşısında sahnayı ay- den ikinci bir dil öğrenme gay- diği manzara budur. Paydos, dınlatacak Sahne belki gece i- retini göstermemektedirler. Oy Küçük Şehir gibi elinize alma- çinde, belki alaca karanlık ve- saki kültür, Konservatuarda öğrenilen bilgiler değildir. Bir manz lâzım gelen eserleri oy- Nasil dördüncü duvarı meydana sahne sanatçarı, Faust'u oyna- natmakla, ileri götürdüğünüz- getiren seyirciler, günlük kay- madan önce, Batı sahnelerin tiyatroyu bir hamlede gerilere- gularını terketmişlerse, bütün de görmemiş olsa bile, bir kaç attınız. Ne yapayım, halk böyle eserleri tutuyor diyorsunuz; bu- tahlil eseri okumadan ve bu sözlerinizin doğru olduğuna, ti- kabil eserier üzerinde düşün- yatronun üzerine yemin eder- meden, bu çok cepheli karak- misiniz? Arap filimlerinde bir- teri nasıl canlandırabilir? Bun- katre sanat kıymeti olmadı- dan dolayı Faust rolünü oyna- ğım kolayca söyleyebileceğiniz- yan Nuri Altınok, Mephistop- halde, Paydos'un o ayarda bir- heles'i karşımıza çıkarmak is- piyes olduğunu niçin itiraf et- tiyen Cüneyt Gökçer, cidden- miyorsunuz?

Tiyatroda, dördüncü duva- rın en mühim unsur olduğu- nun en mühim unsur olduğu- söylenir; bu tam hakçasına bir sözdür. Milyonlar sarfile inşa edilen tiyatro binaları eğer hal- kı kendisine çekemiyorsa, bü- günün emekleri boşa gitmiş say- malıdır. Seyircisiz tiyatrodan üs- tat rejisör, iyi sanatçılar da- olsa beş para etmez. Zira en modern laboratuarlara ve ders hanelere sahip olan bir Üni- versite öğrencisiz kalmış de- mektir. Yeryüzünde hayat başladı- ğından beri, en tesiri- li kültür ocağı tiyatrodur. Okul- da yetişmemiş bir insan, eğer yıllar yılı tiyatro eşiği aşındır- mışsa, toplum hayatındaki kül- tür aşısını almış sayılır.

Ankara'da son iki yıl içinde birbirinden güzel iki lüks ti- yatro meydana getirildi. Lâkin bu iki mabedin kapıları açıldı-

lar. Zira ilk tiyatro fedaileri- miz onlardır. Ahir ömrünüz de içindedir. Hiç şüphe yok ki bu gençleri doğru yolda yürütecek sizsiniz. Çünkü yeni Türk Tiyatrosu onlardır. Dün en istidatlıları olan Ertuğrul ilgin gitti. O tiyatroyu terke- debilir miydi? Bugün de baş- kaları gidebilir. Hepsi de karan-lık geleceklere bakıyor. Yıl- lardanberi büyük ümitlerle bek- lenen tiyatro kanununun getir- diği manzara budur. Paydos, Küçük Şehir gibi elinize alma- manz lâzım gelen eserleri oy- natmakla, ileri götürdüğünüz- tiyatroyu bir hamlede gerilere- attınız. Ne yapayım, halk böyle eserleri tutuyor diyorsunuz; bu- sözlerinizin doğru olduğuna, ti- yatronun üzerine yemin eder- misiniz? Arap filimlerinde bir- katre sanat kıymeti olmadı- ğım kolayca söyleyebileceğiniz- halde, Paydos'un o ayarda bir- piyes olduğunu niçin itiraf et- miyorsunuz?

Ankara'daki tiyatroların her ikisinde de gerçekten çok kabiliyetli genç sanatçılar var. İ- şim saymak lâzım gelirse aklı- ma ilk önce Ragıp Haykır, Sa- im Alpago, Melek Gün, Han- dan Uran, Şahap Akalın, Sü- reyya Taşer, Ulvi Uraz, Yıldız Kenter, Refia Şenbay geliyor. Daha niceleri yetişmekte...

Tiyatro halka doğru yönelme- dikçe, dördüncü duvarı meydana getiren seyirci kütlesi tiyat- roya ilgi göstermez. Bundan dolayı Ankaradaki lüks tiyatrosu- nun perdeleri aylardır boş kol- tuklara açılıyor.

Bedri Rahmi'nin Sergisi

(1 nciden devam)

Amma bu tema müsbet mi, yoksa menfi mi onun farkında değil. Netice: Bedri Rahmi'de geleneği yıkacak devrimci bir hamle yok.

Bir başka tabloda «Aşık» saz çalıyor. Sosyal kalkınma dâvası söz konusu olunca saz çalan aşık bir mukavemektir. (Yalnız bir folklor malzemesi olarak incelenebilir) İleri sanatçı tek telli sazı «İdealize» etmez. O geride kalan çağların bir âletidir ve bugünkü insanın mu- siki ihtiyacını karşılamaktan uzaktadır. Netice şu: Bedri Rahmi yerli kıymetlerin geri ve iptidai unsurlarını güzel göster miye çalışıyor.

En önemli resimlerden biri olan «Sedye» ye bakalım. Bil- hassa orta Anadolu'da çok rast- lanan olaylardan biri, hastayı ya kağına veyahut bir sedye i- çinde kasabaya götürme işidir. Burada mesele, sağlık teşkilâtı- mızın yetersizliğidir. İleri sa- natçının vazifesi «Sedye» konu- sunda bu yetersizliği belirtmek- dir. Bedri Rahmi için böyle bir mesele yok. O, sedye, eşek- ler ve sedyecilerin üzerinde iş- lı dayan renkleri ön plâna alıyor. Sedyenin içindeki adam onu il- gilendirmiyor. Örnekleri çoğalt- mıya ihtiyaç yok. Bedri Rahmi resim sanatı adına yirmi yılda yalnız ve yalnız renk avcılığı- na çıkmış, memleket seması al- tında keşfettiği renkleri sair a- ne bir tarzda tesbit etmekten öte gitmemiştir. Bu çalışmanın ona, kendi şahsına kazandırdığı seyleri daha yazımın baş tara- fında söylediğimden bir defa daha tekrarına lüzum görmü-

FİKİR ve BASKI

(1 nciden devam)

zaman boyunca, sanat - fikir a- damına reva görülen işkence ve- hi değildir. O, halkın, kütlenin azapları bugün tüylerimiz ürpe- adamı, doğrunun, ilerinin mü- rerek, nefretle, kinle hatırlıyo- dafiidir. Ondan, kurulu düzeni ru- z. İnsani bugünkü güne u- beğenmesini, yahut yordakçılık laşabilmek için pek çok fikir yapmasını istemek, ileri sa- kurbanları verdi. Bunu pek iyi nat - fikir adamının ödevini bil- bilen bütün dünya insanlığı memek demektir. Sanatçı mem- hür fikire saygıyı (İnsan Hakla- leketten, halktan, vatanın ger- rı Evrensel Bildirisi) ile teyit çeklerinden söz ediyor, insanlı- ve ilân ettikten sonra, bugün ğın derdini dert biliyorsa en ta- dünyamızda ve memleketimizde, bii vazifesini yapıyor demek - hiç bir vatandaş bir takım sey- tir. Böyle hareketleri yüzünden- lere inandığından, yahut düşün- fikir - sanat adamlarını manevî celerini hürce söyleyip yazdığı- baskılarla yıldırarak, gerçekte - nızdan dolayı ithama, baskıya, ri belirttiği için yazarları mah- nihayet zindan azaplarına ma- kemelerle ve hapishanelerle ru- z bırakılmamalıdır. Çünkü, korkutmak hür rejimli devlet an- tarihte açıkça gösteriyor ki, layışile, hele halk idaresi zihni bütün insanlığa büyük fay- yetile asla bağdaşmaz. Unutma- dalar sağlıyan düşünceleri ilk malı ki bilimeci anlayışa, görü - defa ortaya atıp savunanlar za- nen ve söylenen gerçekleri in- manlarında ağır ve haksız mua- kârla, söylüyenleri hapsedmek - melelerle karşılaşmışlardır. Bu- le değil, bu düşünce ve olayları nu bile bile kötü örneklerle tek kabul etmekle, onları toleransla, rarlamak insan aklının hoş kar- karşılamak suretile ulaşılabilir. şıyabileceği bir hareket de- Politika adamı işini görürken ğildir. Söz ve fikir hürriyetini ileri fikir - sanat adamının be- uluslararası anlaşmalarla te- lirttiği bütün bu gerçekleri minat altına aldıktan sonra bir kendisine hareket noktası al- takım taktikler ve bir ortaçağ mak suretile ancak memleketin zihniyetile bu hürriyeti vatan - yükselişini hazırlıyabilecektir. daşın elinden almak yolunu ar- Tarihi iyi okumayanlar bile- tik terkedilmelidir. Çünkü Sok- insanlığın bugün erişmiş olduğu rat'a zehir tasını sunan anlayı- medeni seviyeyi fikri uğruna şın, Servetius'u ateşe atan dü- kurban edilen, ileri ve yeni dü- şüncenin, nihayet Galille'yi şünceler ortaya attığı için öldü- mahkûm eden inanışın, zaman rülen şahıslara borçlu bulun - bakımından, çok uzağın da bu- duğumuzu bilirler. Tarih içinde, lunuyoruz....

Türk Edebiyatı Tarihleri ve tedrisatı

(1 nciden devam)

tesiri altında Türk edebiya- tına kılâsım izafe etmesi de- nemenin temelsizliğinin inkâr

bi tezahürleri tesadüfi münase- betler arz eden zemanî bir sil- sile halin de» sıralamakla ye- tiniyordu.

